

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. balandžio 5 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Aplinka — Direktyva 2008/50/EB — Aplinkos oro kokybė — 13 straipsnio 1 dalis — XI priedas — Dienos ir metinės KD10 koncentracijos ribinės vertės — Sistemingas ir nuolatinis ribinių verčių viršijimas — 22 straipsnis — Terminų, nustatytų tam tikroms ribinėms vertėms pasiekti, atidėjimas — Taikymo sąlygos — 23 straipsnio 1 dalis — Oro kokybės planai — „Kuo trumpesnis“ viršijimo laikotarpis — Tinkamos priemonės — Vertinimo kriterijai“

Byloje C-488/15

dėl 2015 m. rugsėjo 14 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl valstybės įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama E. Kružiková, S. Petrova, P. Mihaylova ir E. Manhaeve,

ieškovė,

prieš

Bulgarijos Respubliką, atstovaujamą E. Petranova ir M. Georgieva,

atsakovę,

palaikomą

Lenkijos Respublikos, atstovaujamos A. Gawłowska, B. Majczyna ir D. Krawczyk,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. rugsėjo 29 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2016 m. lapkričio 10 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: bulgarų.

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo:

- atsižvelgiant į tai, kad nuo 2007 m. iki bent jau 2013 m. imtinai sistemingai ir nuolat buvo nesilaikoma dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių šiose zonose ir aglomeracijose: Sofijos (BG0001 AG), Plovdivo (BG0002 AG), Šiaurės Bulgarijoje (BG0004), Pietvakarių Bulgarijoje (BG0005) ir Pietryčių Bulgarijoje (BG0006);
- atsižvelgiant į tai, kad nuo 2007 m. iki bent jau 2013 m. imtinai sistemingai ir nuolat buvo nesilaikoma dienos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės Varnos zonoje (BG0003 AG), o 2007 m., 2008 m. ir nuo 2010 iki bent jau 2013 m. imtinai – metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės toje pačioje Varnos zonoje (BG0003 AG);
- nesant papildomos informacijos, patvirtinančios, kad pasikeitė padėtis, kai minėtose zonose ir aglomeracijose nesilaikoma dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių,

pripažinti, kad Bulgarijos Respublika toliau nevykdo įsipareigojimų pagal 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL L 152, 2008, p. 1) 13 straipsnio 1 dalį ir XI priedą, ir

- kadangi iš paskutinės metinės ataskaitos dėl oro kokybės 2013 m. matyti, kad visose minėtose zonose ir aglomeracijose toliau viršijamos dienos ir metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės, pripažinti, kad Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, pirmiausia įsipareigojimo užtikrinti, kad minėtos vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį, ir kad šis pažeidimas vis dar tęsiasi.

Teisinis pagrindas

Direktyva 96/62/EB

- 2 1996 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 96/62/EB dėl aplinkos oro kokybės vertinimo ir valdymo (OL L 296, 1996, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 95) 7 straipsnio „Aplinkos oro kokybės gerinimas. Bendrieji reikalavimai“ 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų atitiktį ribinėms vertėms.

<...>

3. Valstybės narės sudaro veiksmų planą ir nurodo priemones, kurių siekiant sumažinti pavojų ir apriboti trukmę bus imamasi ten, kur iškyla pavojus viršyti ribines vertes ir (arba) pavojaus slenksčius. Priklausomai nuo konkretaus atvejo, tokiaime plane gali būti numatytos priemonės veiklai, kuri prisideda prie ribinių verčių viršijimo, kontroliuoti ir prireikus ją nutraukti, įskaitant automobilių eismą.“

- 3 Šios direktyvos 8 straipsnio „Zonose, kuriose lygis viršija ribinę vertę, taikomos priemonės“ 1, 3 ir 4 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės sudaro zonų ir aglomeracijų, kuriose vieno arba kelių teršalų lygis yra aukštesnis už ribinę vertę kartu su leistinu nukrypimo dydžiu, sąrašą.

<...>

3. Valstybės narės 1 dalyje išvardytose zonose ir aglomeracijose imasi priemonių užtikrinti, kad planas ar programa ribinei vertei per konkretų nustatytą laiką pasiekti būtų parengtas ir įgyvendintas.

Į šį planą ar programą, su kuriais susipažinti visuomenė privalo turėti galimybę, įtraukiama bent jau IV priede išvardyta informacija.

4. Valstybės narės 1 dalyje išvardytose zonose ir aglomeracijose, kuriose daugiau nei vieno teršalo lygis viršija ribines vertes, pateikia integruotą planą, apimantį visus šiuos teršalus.“

4 Pagal minėtos direktyvos 11 straipsnį „Informacijos ir pranešimų siuntimas“ valstybės narės privalėjo pateikti Komisijai metines KD_{10} koncentracijos ribinių verčių laikymosi ataskaitas.

Direktyva 1999/30/EB

5 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos direktyvos 1999/30/EB dėl sieros dioksido, azoto dioksido, azoto oksidų, kietųjų dalelių ir švino ribinių verčių aplinkos ore (OL L 163, 1999, p. 41; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 14 t., p. 164) 7 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„kadangi Direktyvoje 96/62/EB reikalaujama, kad veiksmų planai būtų kuriami zonoms, kuriose teršalų koncentracijos aplinkos ore viršija ribines vertes ir bet kokias laikinas leistinas ribas, taikytinas siekiant užtikrinti, kad iki nustatytos datos arba datų būtų laikomasi ribinių verčių; kadangi veiksmų planų ir kitų taršos mažinimo strategijų, susijusių su kietosiomis dalelėmis, tikslas turėtų būti mažinti smulkiųjų dalelių koncentracijas taip sumažinant bendrą kietųjų dalelių koncentraciją“.

6 Direktyvos 1999/30 5 straipsnyje „Kietosios dalelės“ nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad KD_{10} koncentracijos aplinkos ore, vertinamos remiantis 7 straipsniu, neviršytų III priedo I skirsnyje nurodytų ribinių verčių nuo ten pat nurodytų datų.

<...>

3. Veiksmų planais dėl KD_{10} , parengtais vadovaujantis Direktyvos 96/62/EB 8 straipsniu, ir bendrąja KD_{10} koncentracijų aplinkos ore mažinimo strategija siekiama sumažinti ir $KD_{2,5}$ koncentracijas.

4. Jei III priedo I skirsnyje nurodytos KD_{10} ribinės vertės viršijamos dėl gamtinių reiškinių, sukeliančių aplinkos ore KD_{10} koncentracijas, kurios yra daug didesnės už įprastinius gamtinių taršos šaltinių foninius lygius, valstybės narės, vadovaudamosi Direktyvos 96/62/EB 11 straipsnio 1 dalimi, informuoja Komisiją ir pateikia būtinus įrodymus, kad (nustatytų lygių) viršijimo priežastys yra gamtos reiškiniai. Tokiais atvejais valstybės narės įpareigojamos įgyvendinti Direktyvos 96/62/EB 8 straipsnio 3 dalyje numatytus veiksmų planus tik tais atvejais, kai III priedo I skirsnyje nurodytos ribinės reikšmės [vertės] viršijamos ne dėl gamtinių reiškinių, o dėl kitų priežasčių.“

7 Pagal Direktyvos 1999/30 12 straipsnį valstybės narės užtikrina, kad įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2001 m. liepos 19 d.

8 Siekiant užtikrinti žmonių sveikatos apsaugą minėtos direktyvos III priede įtvirtinamos dviejų rūšių KD_{10} dalelių ribos, išskiriant du etapus, kurie dar suskirstyti į du laikotarpius. Kalbant apie 1 etapo laikotarpius nuo 2005 m. sausio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d., reikia nurodyti, kad, pirma, $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dienos vertės nebuvo galima viršyti daugiau kaip 35 kartus per kalendorinius metus ir, antra, neviršytina metinė vertė siekė $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Kiek tai susiję su 2 etapo laikotarpiais nuo 2010 m. sausio 1 d., reikia pažymėti, kad, pirma, dienos vertė, kuri negali būti viršyta daugiau kaip 7 kartus per kalendorinius metus, buvo $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, ir, antra, metinė ribinė vertė buvo $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Direktyva 2008/50

9 Direktyvos 2008/50 2, 16, 18 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(2) Siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir visą aplinką, ypač svarbu kovoti su teršalų emisijomis jų atsiradimo vietoje ir nustatyti bei įgyvendinti veiksmingiausias emisijų mažinimo priemonės vietos, nacionaliniu ir Bendrijos lygmeniu. Todėl turėtų būti vengiama žalingų oro teršalų emisijų, užtikrinama jų prevencija ar mažinami jų kiekiai ir nustatyti atitinkami aplinkos oro kokybės tikslai, atsižvelgiant į atitinkamus Pasaulio sveikatos organizacijos standartus, gaires ir programas.

<...>

(16) Zonose ir aglomeracijose, kuriose sąlygos ypač sudėtingos, turėtų būti galima atidėti oro kokybės ribinių verčių laikymosi terminą tais atvejais, kai, nepaisant atitinkamų taršos mažinimo priemonių įgyvendinimo, konkrečiose zonose ir aglomeracijose yra rimtų problemų, susijusių su ribinių verčių laikymusi. Terminas tam tikrai zonai arba aglomeracijai atidėjimas turėtų būti suteikiamas kartu sudarant išsamų ribinių verčių laikymosi užtikrinimo iki atidėto termino planą, kurį turi įvertinti Komisija. Galimybė taikyti Bendrijos priemones, atspindinčias Teminėje strategijoje dėl oro taršos pasirinktą aukšto lygio siekį mažinti teršalų šaltinius, bus svarbi siekiant veiksmingai sumažinti teršalų išmetimą per šioje direktyvoje nustatytą terminą, kad būtų pasiektos ribinės vertės, ir į ją reikėtų atsižvelgti vertinant prašymus atidėti reikalavimų įgyvendinimo terminus.

<...>

(18) Toms zonoms ir aglomeracijoms, kuriose teršalų koncentracija aplinkos ore viršija atitinkamas oro kokybės siektinas vertes ar ribines vertes, prireikus pridėjus laikinus leistinus nukrypimo dydžius, turėtų būti parengti oro kokybės planai. Oro teršalus išskiria daug skirtingų šaltinių ir veiklos rūšių. Siekiant užtikrinti skirtingų politikos krypčių nuoseklumą, tokie oro kokybės planai, jei įmanoma, turėtų būti suderinti ir integruoti į planus bei programas, parengtas pagal 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/80/EB dėl tam tikrų teršalų, išmetamų į orą iš didelių kurų deginančių įrenginių, kiekio apribojimo [(OL L 309, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 skyrius, 6 tomas, p. 299)], [2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvą 2001/81/EB [dėl tam tikrų atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų (OL L 309, 2001, p. 22; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 skyrius, 6 tomas, p. 320)] ir 2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo [(OL L 189, 2002, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 skyrius, 7 tomas, p. 101)]. Bus visiškai atsižvelgta į šioje direktyvoje numatytus aplinkos oro kokybės tikslus, kai leidimai pramoninei veiklai yra suteikiami pagal 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės [(OL L 24, 2008, p. 8)].

(19) Reikėtų parengti veiksmų planus nurodant priemones, kurių reikės imtis artimiausiu laiku, kilus vieno arba daugiau pavojaus slenksčių viršijimo rizikai, siekiant sumažinti tokią riziką ir apriboti jos trukmę. Kai kyla pavojus, kad bus viršyta viena arba kelios ribinės vertės ar siektinos vertės, valstybės narės prireikus gali parengti tokius trumpalaikius veiksmų planus. <...>“

10 Direktyvos 2008/50 1 straipsnio „Dalykas“ 1 ir 3 punktuose nurodyta:

„Ši direktyva nustato priemones, kuriomis siekiama:

1) suformuluoti ir nustatyti aplinkos oro kokybės tikslus, skirtus išvengti, užkirsti kelią arba sumažinti žalingą poveikį žmonių sveikatai ir visai aplinkai;

- 2) vertinti aplinkos oro kokybę valstybėse narėse remiantis bendrais metodais ir kriterijais;
- 3) gauti informaciją apie aplinkos oro kokybę, siekiant prisidėti prie kovos su oro tarša ir kenksmingais veiksniais ir stebėti ilgalaikes tendencijas bei padėties gerėjimą dėl nacionalinių ir Bendrijos priemonių“.

11 Šios direktyvos 2 straipsnio „Savokų apibrėžtys“ 5, 8 ir 18 punktuose nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- 5) ribinė vertė – taršos lygis, nustatomas remiantis mokslo žiniomis, siekiant išvengti, užkirsti kelią arba sumažinti kenksmingą poveikį žmonių sveikatai ir (arba) visai aplinkai, kuris turi būti pasiektas per tam tikrą laikotarpį, o pasiekus neturi būti viršijamas;

<...>

- 8) oro kokybės planai – planai, kuriuose išdėstomos priemonės, skirtos ribinėms vertėms arba siektinoms vertėms pasiekti.

<...>

- 18) KD_{10} – kietosios dalelės, kurių 50 % praeina pro joms pralaidžią 10 μm aerodinaminio skersmens angą, kaip nustatyta pamatiniu KD_{10} mėginių ėmimo ir matavimo metodu, EN 12 341“.

12 Minėtos direktyvos 13 straipsnio „Ribinės vertės ir pavojaus slenksčiai žmonių sveikatai apsaugoti“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad visose jų zonose ir aglomeracijose sieros dioksido, KD_{10} , švino ir anglies monoksido lygiai aplinkos ore neviršytų XI priede nustatytų ribinių verčių.

<...>“

13 Tos pačios Direktyvos 2008/50 22 straipsnyje „Įgyvendinimo terminų atidėjimas ir leidimas nesilaikyti įpareigojimo taikyti tam tikras ribines vertes“ numatyta:

„1. Kai tam tikroje zonoje arba aglomeracijoje iki XI priede nustatytų terminų negalima pasiekti azoto dioksido arba benzeno ribinių verčių, valstybė narė gali atidėti tuos terminus ne daugiau kaip penkeriems metams tai konkrečiai zonai arba aglomeracijai su sąlyga, kad pagal 23 straipsnį parengiamas oro kokybės planas, skirtas zonai ar aglomeracijai, kurioje bus atidėtas terminas; šis oro kokybės planas papildomas XV priedo B skirsnyje nurodyta informacija, susijusia su atitinkamais teršalais, ir jame išdėstoma, kaip iki naujo termino bus pasiektos ribinės vertės.

2. Kai tam tikroje zonoje arba aglomeracijoje dėl tai vietai būdingų sklaidos savybių, nepalankių klimato sąlygų arba tarpvalstybinės taršos negalima pasiekti KD_{10} ribinių verčių, nustatytų XI priede, valstybei narei leidžiama nevykdyti įpareigojimo taikyti tas ribines vertes iki 2011 m. birželio 11 d., jeigu laikomasi 1 dalyje nustatytų sąlygų ir jeigu valstybė narė įrodo, kad nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmenimis imtasi visų reikiamų priemonių siekiant įgyvendinti minėtus terminus.

3. Kai valstybė narė taiko 1 arba 2 dalis, ji užtikrina, kad kiekvieno teršalo ribinė vertė nebūtų viršijama daugiau nei didžiausiu leistinu nukrypimo dydžiu, nustatytu kiekvienam atitinkamam teršalui XI priede.

4. Valstybės narės informuoja Komisiją, kai, jų nuomone, reikėtų taikyti 1 ar 2 dalis, ir pateikia 1 dalyje nurodytą oro kokybės planą, įskaitant visą susijusią informaciją, būtiną, kad Komisija galėtų nustatyti, ar tikrai įvykdytos atitinkamos sąlygos. Atlikdama vertinimą, Komisija atsižvelgia į numatomą valstybių narių taikytų priemonių poveikį aplinkos oro kokybei valstybėse narėse šiuo metu ir ateityje ir į dabar taikomų Bendrijos priemonių poveikį aplinkos oro kokybei bei į planuojamas Bendrijos priemones, kurias pasiūlys Komisija.

Jeigu Komisija per devynis mėnesius nuo to pranešimo gavimo nepareiškia prieštaravimų, laikoma, kad įvykdytos atitinkamos 1 arba 2 dalies taikymo sąlygos.

Jeigu pareiškiami prieštaravimai, Komisija gali pareikalauti valstybių narių pakoreguoti arba pateikti naujus oro kokybės planus.“

14 Direktyvos 2008/50 23 straipsnio „Oro kokybės planai“ 1 dalyje numatyta:

„Kai tam tikrose zonose arba aglomeracijose teršalų lygis aplinkos ore kiekvienu atveju viršija ribinę arba siektiną vertę bei atitinkamą leistiną nukrypimo dydį, valstybės narės užtikrina, kad toms zonoms ir aglomeracijoms būtų parengti oro kokybės planai, kad būtų pasiektos atitinkamos XI ir XIV prieduose nustatytos ribinės vertės arba siektinos vertės.

Jeigu viršijamos tos ribinės vertės, kurių pasiekimo terminas jau baigėsi, oro kokybės planuose išdėstomos atitinkamos priemonės, kad šios vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį. Į oro kokybės planus papildomai gali būti įtrauktos specialiosios priemonės, kurias taikant siekiama apsaugoti pažeidžiamų gyventojų, įskaitant vaikus, grupes.

Į šiuos oro kokybės planuos įtraukiama bent XV priedo A skirsnyje nurodyta informacija, ir gali būti įtrauktos priemonės pagal 24 straipsnį. Šie planai perduodami Komisijai nedelsiant, bet ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tų metų, kuriais buvo užregistruotas pirmas taršos lygio viršijimas, pabaigos.

<...>“

15 Minėtos direktyvos 27 straipsnyje „Informacijos ir ataskaitų teikimas“ numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad per tam tikrą terminą, nustatytą įgyvendinimo priemonėse, nurodytose 28 straipsnio 2 dalyje, su informacija apie aplinkos oro kokybę galėtų susipažinti Komisija.

2. Bet kuriuo atveju, siekiant konkretaus tikslo – nustatyti, ar laikomasi ribinių verčių bei kritinių taršos lygių, ir tai, ar pasiektos siektinos vertės – ne vėliau kaip per devynis mėnesius pasibaigus kiekvieniems metams Komisijai pateikiama tokia informacija ir į šią informaciją įtraukiama:

- a) tais metais padaryti pagal 4 straipsnį nustatytų zonų ir aglomeracijų sąrašo ir ribų nustatymo pakeitimai;
- b) zonų ir aglomeracijų, kuriose vieno ar kelių teršalų lygiai yra didesni už ribines vertes ir, jei taikoma, leistiną nukrypimo dydį arba didesni už siektinas vertes arba kritinius taršos lygius, sąrašas; ir šioms zonoms ir aglomeracijoms:
 - i) įvertinti lygiai ir, jei tinka, datos ir laikotarpiai, kada šie lygiai buvo stebėti;
 - ii) atitinkamais atvejais taršos iš gamtinių šaltinių ir taršos dėl kietųjų dalelių resuspensijos, kai žiemą keliai barstomi smėliu ar druska, įvertinimas pagal įvertintus lygius, kaip pranešta Komisijai pagal 20 ir 21 straipsnius.

3. 1 ir 2 dalys taikomos informacijai, surinktai nuo antrųjų kalendorinių metų po įgyvendinimo priemonių, nurodytų 28 straipsnio 2 dalyje, išgaliojimo pradžios.“

- 16 Minėtos direktyvos 31 straipsnio „Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos“ 1 dalyje nustatyta:

„Direktyvos 96/62/EB, 1999/30/EB, [2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyva 2000/69/EB [dėl benzeno ir anglies monoksido aplinkos ore ribinių verčių (OL L 313, 2000, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 262)] ir [2002 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyva 2002/3/EB [dėl ozono aplinkos ore (OL L 67, 2002, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 497)] panaikinamos nuo 2010 m. birželio 11 d., nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su tų direktyvų perkėlimo į nacionalinius teisės aktus arba taikymo terminais.

<...>“

- 17 Direktyvos 2008/50 33 straipsnio „Perkėlimas į nacionalinę teisę“ 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2010 m. birželio 11 d., įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus.

<...>“

- 18 Pagal šios direktyvos 34 straipsnį „Įsigaliojimas“ ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną, t. y. 2008 m. birželio 11 d.

- 19 Direktyvos 2008/50 XI priedo antraštė yra „Žmonių sveikatos apsaugos ribinės vertės“. Kiek tai susiję su KD_{10} , pagal šį priedą numatyta, kad dienos ribinė vertė, kuri negali būti viršyta daugiau kaip 35 kartus per kalendorinius metus, yra $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, o metinė ribinė vertė – $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ per kalendorinius metus. Minėtame priede patikslinta, kad diena, nuo kurios reikėjo laikytis šių ribinių verčių, buvo 2005 m. sausio 1 d.

Ikiteisminė procedūra

- 20 2009 m. balandžio 14 d. Bulgarijos Respublika pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnio 2 dalį pateikė Komisijai prašymą leisti nevykdyti įsipareigojimo taikyti KD_{10} koncentracijos ribines vertes iki 2011 m. birželio 11 d. Remdamasi šios direktyvos 22 straipsnio 4 dalimi, 2009 m. gruodžio 11 d. sprendimu Komisija pateikė prieštaravimą dėl šio prašymo leisti nevykdyti įsipareigojimo.

- 21 Priėmusi tokį sprendimą Komisija, manydama, kad Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnį, 2010 m. spalio 1 d. išsiuntė šiai valstybei narei oficialų pranešimą.

- 22 2011 m. vasario 18 d., atsakydama į šį oficialų pranešimą, Bulgarijos Respublika neneigė neįvykdžiusi įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnį. Ši valstybė narė atsakyme nurodė, kad 2007 ir 2008 m. Bulgarijos zonose ir aglomeracijose, išskyrus tam tikras savivaldybes, buvo užfiksuotas KD_{10} koncentracijos ribinių verčių viršijimas, ir analizavo šio viršijimo priežastis.

- 23 2011 m. birželio 9 d. raštu Bulgarijos Respublika pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnio 2 dalį pateikė Komisijai antrą prašymą leisti nevykdyti įsipareigojimo taikyti KD_{10} koncentracijos ribines vertes (toliau – 2011 m. birželio 9 d. prašymas). 2011 m. liepos 11 d. raštu Komisija atsakė, jog, kadangi minėtas prašymas užregistruotas 2011 m. birželio 10 d., Direktyvos 2008/50 22 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje numatytas devynių mėnesių laikotarpis Komisijos vertinimui atlikti baigtusi praėjus šios direktyvos 22 straipsnio 2 dalyje nustatytam terminui, t. y. 2011 m. birželio 11 d. Komisija pridūrė, jog išsamiam vertinimui atlikti jai būtinas devynių mėnesių laikotarpis, o siekdama išsaugoti Direktyvos 2008/50 veiksmingumą ir užtikrinti teisinį saugumą, ji negalėjo priimti sprendimo po 2011 m. birželio 11 d., nes tai būtų reikšę vertinti minėtą prašymą dėl praėjusio laikotarpio.

- 24 2013 m. sausio 25 d. Komisija išsiuntė Bulgarijos Respublikai papildomą oficialų pranešimą, kuriame teigė, kad ši valstybė narė pažeidė tiek Direktyvos 2008/50 13 straipsnį, tiek šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalį. Šiuo klausimu Komisija nurodė, kad nuo 2007 m. iki 2011 m. imtinai KD_{10} koncentracijos ribinių verčių buvo nesilaikoma visose šios valstybės narės zonose ir aglomeracijose, išskyrus Varnos zoną (BG0003 AG), kur 2009 m. buvo laikomasi metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės.
- 25 Bulgarijos Respublika atsakė 2013 m. balandžio 1 d. raštu, papildytu 2013 m. rugsėjo 2 d. raštu; ji informavo Komisiją, kad pateikti duomenys rodo, jog viršytos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės mažėja. Ši valstybė narė patvirtino nustačiusi ir priėmusi tinkamas priemones, kuriomis laikomasi Direktyvos 2008/50 13 straipsnio.
- 26 2014 m. liepos 11 d. raštu, gautu tą pačią dieną, Komisija išsiuntė pagrįstą nuomonę, kurioje kaltino Bulgarijos Respubliką neįvykdžiusi įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir XI priedo nuostatas bei šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalies nuostatas, nes, pirma, nuo 2007 m. iki bent jau 2012 m. ji nesilaikė dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių šiose zonose ir aglomeracijose: Sofijos (BG0001 AG), Plovdivo (BG0002 AG), Šiaurės Bulgarijoje (BG0004), Pietvakarių Bulgarijoje (BG0005) ir Pietryčių Bulgarijoje (BG0006), ir, antra, nuo 2007 m. iki bent jau 2012 m. ji nesilaikė dienos ribinės vertės, o 2007 m., 2008 m. ir nuo 2010 m. iki bent jau 2012 m. – metinės ribinės vertės Varnos zonoje (BG0003 AG) (toliau – 2014 m. liepos 11 d. pagrįsta nuomonė). Komisija taip pat paragino šią valstybę narę imtis reikiamų priemonių pagrįstoje nuomonėje nurodytiems reikalavimams įvykdyti per du mėnesius nuo jos gavimo.
- 27 2014 m. rugsėjo 8 d. raštu Bulgarijos Respublika atsakė į minėtą pagrįstą nuomonę; ji neneigė, jog nurodytose zonose ir aglomeracijose viršijo KD_{10} koncentracijos ribines vertes. Šiuo aspektu ši valstybė narė pateikė duomenų, susijusių su dienos ir metine KD_{10} koncentracija savivaldybėse, ir palygino vidutinių verčių pagerėjimą rodančius 2013 m. duomenis su 2012 ir 2011 m. duomenimis.
- 28 2015 m. birželio 2 d. Bulgarijos Respublika išsiuntė Komisijai papildomą atsakymą į 2014 m. liepos 11 d. pagrįstą nuomonę; jame nurodė, kad daugelyje oro kokybės matavimo vietų Bulgarijos teritorijoje viršytos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės bei dienos ir metinės koncentracijos mažėja.
- 29 Vis dėlto, anot Komisijos, pagal Direktyvos 2008/50 27 straipsnį Bulgarijos Respublikos pateikta metinė ataskaita dėl oro kokybės 2013 m. patvirtino, kad tais metais KD_{10} koncentracijos ribinių verčių jau nebebuvo laikomasi visose šešiose zonose ir aglomeracijose, nurodytose 2014 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje.
- 30 Šiomis aplinkybėmis Komisija pareiškė šį ieškinį.

Dėl ieškinių

Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatų pažeidimu

Dėl pirmojo kaltinimo priimtimumo

– Šalių argumentai

- 31 Atsiliepime į ieškinį Bulgarijos Respublika nurodo, kad pirmasis kaltinimas nepriimtinas, nes Komisija išplėtė ginčo dalyką, kuris buvo apibrėžtas ikiteisminėje proceso stadijoje.

- 32 Visų pirma, kiek tai susiję su Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatomis, 2013 m. sausio 25 d. papildomas oficialus pranešimas susijęs su 2007–2011 metais. Po to 2014 m. liepos 11 d. pagrįsta nuomonė pateikta dėl laikotarpio nuo 2007 m. iki „bent jau 2012 m.“. Galiausiai ieškiny susijęs su laikotarpiu nuo 2007 m. iki „bent jau 2013 m. imtinai“.
- 33 Be to, kiek tai susiję su pirmame kaltinime nurodytu laikotarpiu, nagrinėjamame ieškinyje yra netikslių formuluočių, kaip formuluotė, kad Bulgarijos Respublika „ir toliau nevykdo“ nustatytų įsipareigojimų. Šiomis sąlygomis tai, jog nenurodytas būtinas ieškinio turinio elementas, kaip antai laikotarpis, kuriuo, Komisijos teigimu, Bulgarijos Respublika pažeidė Sąjungos teisę, neatitinka nuoseklumo, aiškumo ir tikslumo reikalavimų, kaip antai primintų 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendime *Komisija / Portugalija* (C-34/11, EU:C:2012:712, 47 punktą).
- 34 Dublike Komisija teigia, kad neatsižvelgimas į vėlesnį nei 2014 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje nurodytą laikotarpį, kai Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatos toliau buvo pažeidžiamos ir tai buvo patvirtina naujais duomenimis, prieštarauja Direktyvos 2008/50 tikslams, principams ir turiniui.
- 35 Iš tiesų pagal Direktyvos 2008/50 27 straipsnį Bulgarijos Respublikos pateikta metinė ataskaita dėl oro kokybės 2014 m., patvirtino, jog ir tais metais KD_{10} koncentracijos ribinės vertės buvo viršytos. Todėl turėtų būti atsižvelgta į laikotarpį nuo 2007 m. iki „bent jau 2014 m. imtinai“. Šiuo klausimu ginčo dalykas nebuvo pakeistas ar išplėstas, ir Bulgarijos Respublika negali tvirtinti, kad ji negalėjo suprasti šio ginčo dalyko ar kad ji neturėjo galimybės apsiginti.
- 36 Triplike Bulgarijos Respublika nurodo preliminarius duomenis, gautus atlikus oro kokybės matavimus 2015 m.
- Teisingumo Teismo vertinimas
- 37 Remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo dalykas nustatomas Komisijos pagrįstoje nuomonėje, todėl ieškiny turi būti grindžiamas tais pačiais motyvais ir pagrindais kaip ir ši pagrįsta nuomonė (žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-171/08, EU:C:2010:412, 25 punktą ir 2014 m. vasario 13 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-152/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:82, 30 punktą).
- 38 Šiuo atveju nagrinėjamame ieškinyje, kaip ir 2014 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje, Komisija nurodo, kad buvo viršytos dienos ir metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės, kaip antai numatytos Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatose.
- 39 Taigi reikia konstatuoti, kad, kiek tai susiję su pirmuoju kaltinimu, nagrinėjamas ieškiny yra grindžiamas tais pačiais motyvais ir pagrindais kaip ir 2014 m. liepos 11 d. pagrįsta nuomonė.
- 40 Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje (2003 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-20/01 ir C-28/01, EU:C:2003:220, 32 punktą; 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-562/07, EU:C:2009:614, 23 punktą ir 2016 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Komisija / Liuksemburgas*, C-152/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:919, 20 punktą).
- 41 Šioje byloje 2014 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje, kurią Bulgarijos Respublika gavo tą pačią dieną, nustatyto termino pabaigos diena buvo 2014 m. rugsėjo 11 d.

- 42 Vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad tiek, kiek nagrinėjamu ieškiniu siekiama pripažinti sistemingą ir nuolatinį įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatas nevykdymą, iš principo negalima pašalinti galimybės pateikti papildomų įrodymų, kuriais proceso Teisingumo Teisme stadijoje siekiama pagrįsti nurodyto įsipareigojimų neįvykdymo bendrą ir tęstinį pobūdį (šiuo klausimu žr. 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 37 punktą; 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-189/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2008:760, 29 punktą ir 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-576/10, EU:C:2013:510, 29 punktą).
- 43 Teisingumo Teismas visų pirma jau turėjo galimybę patikslinti, kad ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo dalyką galima išplėsti įtraukiant faktines aplinkybes, atsiradusias po to, kai buvo pateikta pagrįsta nuomonė, tik jei šios aplinkybės yra tokio paties pobūdžio, kaip nurodyta šioje nuomonėje, ir yra to paties elgesio dalis (šiuo klausimu žr. 1983 m. kovo 22 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, 42/82, EU:C:1983:88, 20 punktą; 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, nepaskelbtas Rink., EU:C:2008:760, 30 punktą ir 2012 m. kovo 15 d. Sprendimo *Komisija / Kipras*, C-340/10, EU:C:2012:143, 37 punktą).
- 44 Šiuo atveju pagal Direktyvos 2008/50 27 straipsnį Bulgarijos Respublika pateikė Komisijai metinę ataskaitą dėl oro kokybės 2014 m., kuri, be kita ko, buvo susijusi su Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatų laikymusi. Šioje ataskaitoje nurodyti duomenys pateikiami Bulgarijos Respublikos atsiliepimo į ieškinį priede.
- 45 Dublike Komisija rėmėsi minėtais duomenimis, siekdama patvirtinti, jog pirmasis kaltinimas susijęs su laikotarpiu „bent jau iki 2014 m. imtinai“.
- 46 Net jei duomenys apie oro kokybę 2014 m. yra aplinkybės, kurios susidarė po to, kai pateikta 2014 m. liepos 11 d. pagrįsta nuomonė, vis dėlto šios aplinkybės yra to paties pobūdžio, kaip nurodytos minėtoje pagrįstoje nuomonėje, ir sudaro to paties elgesio dalį.
- 47 Taigi šiuos duomenis, kuriuos sužinojo po to, kai pateikė 2014 m. liepos 11 d. pagrįstą nuomonę, Komisija turėjo teisę nurodyti tam, kad galėtų teigti, jog Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatas Bulgarijos Respublika pažeidė ir 2014 m.
- 48 Šiomis aplinkybėmis vien tai, kad Komisija nenurodo fiksuotos ir nustatytos datos, iš kurios būtų aišku, kiek laiko Bulgarijos Respublika nevykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatas, nepakanka manyti, jog visas pirmasis kaltinimas yra nepriimtinas.
- 49 Reikia pridurti, kad tripliko priede Bulgarijos Respublika pateikė duomenis apie dienos ir metines KD_{10} koncentracijas, susijusias su 2015 m. dalimi. Tačiau šioje stadijoje duomenys nebuvo susiję su visais metais ir vis dar buvo preliminarūs. Taigi į juos nereikia atsižvelgti nagrinėjant šį ieškinį.
- 50 Be to, kadangi Teisingumo Teismas gali *ex officio* išnagrinėti, ar įvykdytos SESV 258 straipsnyje nustatytos ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo pareiškimo sąlygos (žr. 2002 m. sausio 15 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-439/99, EU:C:2002:14, 8 punktą ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Komisija / Čekijos Respublika*, C-525/14, EU:C:2016:714, 14 punktą), svarbu patikrinti, ar pirmuoju kaltinimu Komisija gali siekti, jog būtų pripažinta, kad Bulgarijos Respublika nevykdė įsipareigojimų nuo 2007 m.
- 51 Pagal Direktyvos 2008/50 34 straipsnį ši direktyva, kurią vienintelę Komisija nurodo pirmajame kaltinime, įsigaliojo 2008 m. birželio 11 d., t. y. po tos dienos, nuo kurios Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti įsipareigojimų neįvykdymą. Be to, pagal minėtos direktyvos 33 straipsnio 1 dalį valstybės narės užtikrina, kad įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti, įsigaliojūt ne vėliau kaip iki 2010 m. birželio 11 d.

- 52 Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją Komisija gali siekti, kad būtų pripažinta, jog neįvykdyti įsipareigojimai, kurie numatyti vėliau pakeistoje arba panaikintoje pirminėje Europos Sąjungos teisės akto redakcijoje ir kurie naujomis Sąjungos teisės akto nuostatomis buvo palikti galioti. Tačiau ginčo dalykas negali būti išplėstas įsipareigojimais pagal naujas nuostatas, kurios neatitinka pirminės atitinkamo akto formuluotės; kitaip būtų pažeisti esminiai procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo teisėtumo reikalavimai (2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-52/08, EU:C:2011:337, 42 punktą ir 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija*, C-36/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:570, 24 punktą).
- 53 Šiuo atveju iš Direktyvos 1999/30 5 straipsnio ir jos III priedo nuostatų matyti, kad, kalbant apie 1 etapo laikotarpius nuo 2005 m. sausio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d., reikia nurodyti, kad, pirma, 50 µg/m³ paros vertė neturi būti viršyta daugiau kaip 35 kartus per kalendorinius metus ir, antra, metinė vertė neturi viršyti 40 µg/m³ per kalendorinius metus.
- 54 Nustatyta, kad šie įsipareigojimai buvo palikti galioti Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatomis. Tiesa, minėtame priede nurodyta, kad šios ribinės vertės yra privalomos nuo 2005 m. sausio 1 d.
- 55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad kaltinimas pažeidus Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatas laikotarpiu nuo 2007 m. iki 2014 m. imtinai yra priimtinas.

Dėl pirmojo kaltinimo pagrįstumo

– Šalių argumentai

- 56 Ieškinyje Komisija teigia, kad tai, jog KD₁₀ koncentracijos ribinės vertės viršijamos, savaime yra Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatų pažeidimas.
- 57 Iš nuo 2008 m. Bulgarijos Respublikos pateiktų metinių ataskaitų dėl oro kokybės matyti, kad dienos ir metinės KD₁₀ koncentracijos ribinės vertės sistemingai ir nuolat buvo viršijamos visoje šios valstybės narės teritorijoje, t. y. nuo 2007 m. šiose zonose ir aglomeracijose: Sofijos (BG0001 AG), Plovdivo (BG0002 AG), Varnos (BG0003 AG), Šiaurės Bulgarijoje (BG0004), Pietvakarių Bulgarijoje (BG0005) ir Pietryčių Bulgarijoje (BG0006), išskyrus Varnos zoną (BG0003 AG), kurioje 2009 m. metinės ribinės vertės buvo laikomasi.
- 58 Atsakydama į 2014 m. liepos 11 d. pagrįstą nuomonę Bulgarijos Respublika neginčijo, kad ribinės vertės buvo viršijamos. Be to, iš daugelio oro kokybės matavimo vietų gauti duomenys nepatvirtina tendencijos, kad mažėja dienų, kai buvo viršijama metinė KD₁₀ koncentracijos ribinė vertė, skaičius.
- 59 Bulgarijos Respublika teigia, kad 2011 m. birželio 9 d. pagal Direktyvos 2008/50 22 straipsnį ji pateikė Komisijai prašymą leisti nevykdyti įsipareigojimo taikyti KD₁₀ koncentracijos ribines vertes; į prašymą Komisija atsakė, kad nebuvo įmanoma priimti sprendimo po 2011 m. birželio 11 d., kaip nurodyta minėto straipsnio 2 dalyje, nes tai reikštų vertinti šį prašymą dėl praėjusio laikotarpio.
- 60 Bulgarijos Respublikos teigimu, Direktyvos 2008/50 22 straipsnyje nenumatytas joks terminas, susijęs su valstybės narės pranešimu. Taigi Komisija privalėjo išnagrinėti 2011 m. birželio 9 d. prašymą ir priimti atgaline data galiojantį sprendimą.
- 61 Atsisakiusi priimti sprendimą dėl 2011 m. birželio 9 d. prašymo, Komisija nesilaikė lojalios bendradarbiavimo įsipareigojimo pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį, todėl Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatos nebuvo pažeistos.

- 62 Kiek tai susiję su dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių viršijimu, Bulgarijos Respublika nurodo, kad pastaraisiais metais Bulgarijoje KD_{10} koncentracijos aplinkos ore mažėja.
- 63 Šiuo požiūriu, be kita ko, 28 iš 37 oro kokybės matavimo vietų buvo užregistruotas metinės vidutinės KD_{10} koncentracijos sumažėjimas. Taip pat 29 iš 37 oro kokybės matavimo vietų buvo užregistruotas dienos ribinių verčių viršijimo atvejų sumažėjimas 2011–2015 m.
- 64 Be to, Bulgarijos Respublika tvirtina, kad jos pastangas mažinti KD_{10} koncentracijos lygius varžo šalies socialinė ekonominė situacija. Iš tiesų, KD_{10} emisiją yra sunku sumažinti dėl taršos šaltinių, t. y. būstų šildymo ir kelių transporto. Dėl ekonominių sunkumų, kuriuos patiria daug Bulgarijos gyventojų, mediena ir anglis yra plačiai naudojamos būstams šildyti žiemą. Gyventojų, kuriems labai sunku padengti savo pagrindines mėnesio išlaidas, procentinė dalis 2013 m. Bulgarijos Respublikoje siekė 32,9 %, o visose 28 valstybėse narėse ši procentinė dalis siekė 12,2 %.
- 65 Dublike Komisija nurodo, kad 2011 m. birželio 9 d. prašymą ji gavo tik likus dviem dienoms iki Direktyvos 2008/50 22 straipsnio 2 dalyje numatyto termino pabaigos, t. y. 2011 m. birželio 11 d. Ji neturėjo teisės pratęsti šio KD_{10} koncentracijos ribinių verčių laikymosi termino ir atgaline data patvirtinti šios direktyvos reikalavimų neatitinkančios situacijos.
- Teisingumo Teismo vertinimas
- 66 Dėl pirmojo kaltinimo pagrįstumo vertinimo reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2008/50 1 straipsnio 1 punktą šioje direktyvoje nustatomos priemonės, kuriomis siekiama suformuluoti ir nustatyti aplinkos oro kokybės tikslus, skirtus tam, kad būtų išvengta žalingo poveikio žmonių sveikatai ir visai aplinkai, kad tam būtų užkirstas kelias arba sumažintas žalingas poveikis.
- 67 Šiuo aspektu šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad visose jų zonose ir aglomeracijose, be kita ko, KD_{10} lygiai aplinkos ore neviršytų šios direktyvos XI priede nustatytų ribinių verčių.
- 68 SESV 258 straipsnyje numatyta procedūra dėl valstybės įsipareigojimų nevykdymo yra grindžiama objektyvia išvada, jog valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal ESV sutarties arba antrinės teisės aktą (žr. 1983 m. kovo 1 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, 301/81, EU:C:1983:51, 8 punktą; 2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-68/11, EU:C:2012:815, 62 punktą ir 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-351/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2150, 23 punktą).
- 69 Taigi ribinių verčių viršijimo pakanka norint konstatuoti Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatų pažeidimą (šiuo klausimu žr. 2011 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Komisija / Švedija*, C-479/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:287, 15 ir 16 punktus ir 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-34/11, EU:C:2012:712, 52 ir 53 punktus).
- 70 Šiuo klausimu negalima pritarti vertinimui, jog valstybė narė visiškai įvykdė įsipareigojimus pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą vien dėl to, kad parengė oro kokybės planą (šiuo klausimu žr. 2014 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *ClientEarth*, C-404/13, EU:C:2014:2382, 42 punktą).
- 71 Šiuo atveju iš Bulgarijos Respublikos pateiktų metinių ataskaitų dėl oro kokybės gauti duomenys rodo, kad nuo 2007 m. iki 2014 m. imtinai ši valstybė narė viršijo dienos ir metines KD_{10} koncentracijos ribines vertes šiose zonose ir aglomeracijose: Sofijos (BG0001 AG), Plovdivo (BG0002 AG), Varnos (BG0003 AG), Šiaurės Bulgarijoje (BG0004), Pietvakarių Bulgarijoje (BG0005) ir Pietryčių Bulgarijoje (BG0006), išskyrus metinę ribinę vertę Varnos zonoje (BG0003 AG) 2009 m.; be to, šių aplinkybių ji neginčijo.

- 72 Dėl Bulgarijos Respublikos argumento, kad po to, kai ji pateikė 2011 m. birželio 9 d. prašymą, jai turėjo būti taikoma Direktyvos 2008/50 22 straipsnio 2 dalis ir kad Komisija, atsisakiusi nagrinėti jos prašymą, nesilaikė lojalaus bendradarbiavimo įsipareigojimo pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį, reikia pažymėti, kaip išvados 59 punkte iš esmės teigė generalinė advokatė, kad Bulgarijos Respublikai pateiktas Komisijos atsakymas, jog šios valstybės narės prašymas buvo pateiktas per vėlai, atsižvelgiant į šios direktyvos 22 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą – 2011 m. birželio 11 d., yra Komisijos prieštaravimas pagal tos pačios direktyvos 22 straipsnio 4 dalį, kurio Bulgarijos Respublikos neginčijo.
- 73 Vis dėlto tokio Komisijos prieštaravimo, kuris buvo tinkamai pareikštas atsižvelgiant į akivaizdžiai pavėluotai pateiktą Bulgarijos Respublikos prašymą, pakanka, kad nebūtų taikomas Direktyvos 2008/50 22 straipsnyje numatytas sąlyginis atleidimas nuo įsipareigojimo, taigi ir būtų atmestas kaltinimas, kad Komisija nesilaikė lojalaus bendradarbiavimo įsipareigojimo pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį.
- 74 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad Bulgarijos Respublika nebuvo atleista nuo įpareigojimo laikytis KD_{10} koncentracijos ribinių verčių iki 2011 m. birželio 11 d.
- 75 Dėl Bulgarijos Respublikos argumento, kad jos pastangas mažinti KD_{10} koncentracijos lygį varžo šalies socialinė ekonominė situacija, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 1999/30 III priedą diena, nuo kurios turėjo būti laikomasi dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių, buvo 2005 m. sausio 1 d. Šis įpareigojimas Bulgarijos Respublikai taikomas nuo jos įstojimo į Sąjungą dienos, t. y. nuo 2007 m. sausio 1 d.
- 76 Kadangi buvo padaryta objektyvi išvada, jog valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal ESV sutarties arba antrinės teisės aktą, neturi reikšmės tai, kad įsipareigojimų neįvykdymą lemia valstybės narės, kuriai jis priskirtinas, valingi veiksmai, nerūpestingumas arba techniniai sunkumai, su kuriais ji susidūrė (žr. 1998 m. spalio 1 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-71/97, EU:C:1998:455, 15 punktą ir 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-351/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2150, 23 punktą).
- 77 Taigi negalima pritarti Bulgarijos Respublikos argumentui, susijusiam su jos socialine ir ekonomine situacija.
- 78 Šiomis aplinkybėmis Komisijos nurodytas pirmasis kaltinimas turi būti laikomas pagrįstu.

Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies pažeidimu

Dėl antrojo kaltinimo priimtinumą

– Šalių argumentai

- 79 Bulgarijos Respublika pažymi, kad, kiek tai susiję su kaltinimu pažeidus Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį, ieškinio reikalavimuose nurodytas ne laikotarpis, per kurį padaromas minėtas pažeidimas, o tik tai, kad pažeidimas buvo padarytas ir kad šis „pažeidimas vis dar tęsiasi“. Taigi, kaip ir pirmojo kaltinimo atveju, Komisija nesilaikė nuoseklumo, aiškumo ir tikslumo reikalavimų, kuriuos Teisingumas Teismas suformulavo, be kita ko, 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendime *Komisija / Portugalija* (C-34/11 EU:C:2012:712, 46 ir 48 punktai).
- 80 Komisija pabrėžia, jog, kalbant apie antrąjį kaltinimą, konkretus laikotarpis nebuvo nurodytas todėl, kad atitinkamos valstybės narės įpareigojimas pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį imtis tinkamų priemonių, kad vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį, atsiranda pirmą kartą neįvykdžius įsipareigojimų pagal šios direktyvos 13 straipsnį ir taikomas tol, kol ši valstybė narė viršija KD_{10} koncentracijos ribines vertes.

– Teisingumo Teismo vertinimas

- 81 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 120 straipsnio c punktą ir su šia nuostata susijusią jurisprudenciją kiekviename ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas, ieškinio pagrindai ir argumentai, kuriais remiamasi, ir šių pagrindų santrauka. Tai reikia išdėstyti pakankamai aiškiai ir tiksliai, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Teisingumo Teismas – vykdyti kontrolę. Taigi esminės faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškiny, turi būti nuosekliai išdėstytos ir suprantamos iš paties ieškinio teksto ir jame pateikiami reikalavimai turi būti suformuluoti nedviprasmiškai, kad būtų išvengta situacijos, kai Teisingumo Teismas priima sprendimą *ultra petita* arba nesprenžia dėl kaltinimo (žr., be kita ko, 2010 m. birželio 15 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-211/08, EU:C:2010:340, 32 punktą ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Komisija / Čekijos Respublika*, C-525/14, EU:C:2016:714, 16 punktą).
- 82 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, jeigu viršijamos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės, kurių pasiekimo terminas jau baigėsi, oro kokybės planuose išdėstomos atitinkamos priemonės, kad šios vertės būtų viršijamos „kuo trumpesnį laikotarpį“.
- 83 Taigi šia nuostata įtvirtinama tiesioginė KD_{10} koncentracijos ribinių verčių, kaip numatytos Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatose, viršijimo sąsaja su tokių planų rengimu.
- 84 Iš šio sprendimo 55 punkto matyti, kad šiuo atveju kaltinimas pažeidus Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo nuostatas laikotarpiu iki 2014 m. imtinai yra priimtinas.
- 85 Tiesa, pateikdama antrąjį kaltinimą Komisija nenurodė konkrečių datų, kiek tai susiję su laikotarpiu, per kurį Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį.
- 86 Tačiau dėl tiesioginės sąsajos su nurodomu Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir jos XI priedo pažeidimu reikia manyti, kad kaltinimas pažeidus šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalį taip pat susijęs su laikotarpiu iki 2014 m. imtinai.
- 87 Be to, kiek tai susiję su data, nuo kurios turi būti grindžiamas antrasis kaltinimas, iš šio sprendimo 52 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, kad ginčo dalykas negali būti išplėstas įsipareigojimais pagal naujas nuostatas, kurios neatitinka pradinės atitinkamo akto formuluotės.
- 88 Šiuo atveju Direktyvos 1999/30 5 straipsnyje, siejamame su Direktyvos 96/62 8 straipsniu, nebuvo nustatytas aiškus veiksmų planų parengimo terminas. Šiuo klausimu, kaip teigia Komisija, Direktyva 96/62 buvo tik reikalaujama, kad valstybės narės per protingą terminą priimtų priemones, kuriomis būtų siekiama oro kokybę suderinti su KD_{10} koncentracijos ribinėmis vertėmis.
- 89 Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad, jeigu viršijamos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės, kurių pasiekimo terminas jau baigėsi, oro kokybės planuose išdėstomos atitinkamos priemonės, kad šios vertės būtų viršijamos „kuo trumpesnį laikotarpį“.
- 90 Šiomis aplinkybėmis, įtvirtinus šį kuo trumpesnį verčių viršijimo laikotarpio reikalavimą, šioje nuostatoje numatomas įsipareigojimas, kurio atitiktums, kaip ieškinyje nurodo pati Komisija, nėra ankstesniuose Sąjungos teisės aktuose.
- 91 Be to, diena, nuo kurios valstybės narės privalėjo laikytis Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies, matyti iš paties šios direktyvos teksto. Pagal minėtos direktyvos 33 straipsnį valstybės narės užtikrina, kad įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2010 m. birželio 11 d.

- 92 Darytina išvada, kad, kaip išvados 91 punkte nurodė generalinė advokatė, Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies pažeidimą galima konstatuoti tik po 2010 m. birželio 11 d.
- 93 Taigi kaltinimas pažeidus Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 2010 m. birželio 11 d. iki 2014 m. imtinai, yra priimtinas.

Dėl antrojo kaltinimo pagrįstumo

– Šalių argumentai

- 94 Komisijos teigimu, jei valstybė narė pažeidžia Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalį ir po tokio pažeidimo ši valstybė narė, kaip šiuo atveju Bulgarijos Respublika, bent septynerius metus iš eilės savo oro kokybės planuose nenumato visų priemonių, kurios užtikrintų nuostatų laikymąsi, minėta valstybė narė taip pat nevykdo išipareigojimų pagal šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalį, t. y. visų pirma išipareigojimo užtikrinti, kad minėtos ribos būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį.
- 95 Komisija tvirtina, kad priemonės, kurias Bulgarijos Respublika apibūdino atsakymuose į 2014 m. liepos 11 d. pagrįstą nuomonę, nacionaliniu lygmeniu vis dar nėra taikomos arba tik pradėtos taikyti ir kad vis dėlto remiantis jų rezultatais nėra aišku, kas įrodo tų priemonių nepakankamą pobūdį. Kiek tai susiję su priemonėmis vietos lygmeniu, net jei ir buvo konstatuota, jog daugelyje savivaldybių sumažėjo dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių viršijimo atvejų, nagrinėjamo ieškinio pareiškimo momentu situacija liko tokia pati, t. y. vertės ir toliau buvo viršijamos kiekvienoje iš šešių Bulgarijos zonų ir aglomeracijų.
- 96 Taigi, anot Komisijos, priemonės yra nepakankamos ar netinkamos tam, kad būtų galima tvirtinti, jog vertės viršijamos „kuo trumpesnę laikotarpį“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį.
- 97 Bulgarijos Respublika teigia, kad vykdydama veiksmų planą artimiausiu laiku ji privalėjo imtis priemonių, kuriomis galima kiek įmanoma labiau sumažinti KD_{10} koncentracijos ribinių verčių viršijimo pavojų, tačiau terminas, per kurį ji turėjo užtikrinti, kad šios ribinės vertės būtų viršijamos „kuo trumpesnę laikotarpį“, priklauso nuo konkrečių aplinkybių ir kad šio termino Komisija jai nenurodė.
- 98 Be to, kadangi Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje numatyta, kad planai perduodami Komisijai ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tų metų, kuriais buvo užregistruotas pirmas taršos lygio viršijimas, pabaigos, į šį terminą turi būti atsižvelgta apskaičiuojant laikotarpį, kuris yra „kuo trumpesnis“ verčių viršijimo laikotarpis.
- 99 Be to, net jei išipareigojimas laikytis KD_{10} koncentracijos ribinių verčių nustatytas pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalį, šių verčių viršijimas yra tik šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalyje numatyto išipareigojimo atsiradimo sąlyga. Todėl sąlygos konstatuoti pastarosios nuostatos pažeidimą skiriasi nuo sąlygų, susijusių su Direktyvos 2008/50 13 straipsnio pažeidimu. Tačiau Komisija nenurodė konkrečių argumentų, įrodančių Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimą.
- 100 Kalbant apie priimtas priemones, visose Bulgarijos savivaldybėse, kuriose buvo padaryti pažeidimai, buvo parengti ir įgyvendinti planai, kurių galutinis tikslas – pasiekti, jog būtų laikomasi Direktyvos 2008/50 nuostatų, ir kuriais buvo pagerinti su oro kokybe susiję duomenys. Nacionaliniu lygmeniu teisės aktai buvo iš dalies pakeisti 2015 m. gruodžio mėn., siekiant paspartinti aplinkos oro kokybės gerinimo procesą. Siekiant pagerinti oro kokybę buvo priimtos kelios programos, susijusios, be kita ko, su miestų viešojo transporto sistemomis, energijos vartojimo pastatuose efektyvumu, miesto aplinkos gerinimu ir kaimo plėtra. Taip pat buvo imtasi priemonių, siekiant pagerinti būstų prijungimą prie dujų paskirstymo tinklo.

101 Galiausiai Bulgarijos Respublika teigia, kad šios priemonės vis dar vykdomos ir kad yra nustatyti naujų programų, priklausomai nuo priemonės rūšies, trumpalaikiai, vidutinės trukmės ir ilgalaikiai įgyvendinimo grafikai. Kiek tai susiję su KD_{10} koncentracijos ribinių verčių viršijimo atvejais ir vidutiniu šio viršijimo lygiu, akivaizdu, jog rezultatai yra geresni.

– Teisingumo Teismo vertinimas

102 Iš Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies antros pastraipos matyti, kad, kai KD_{10} koncentracijos ribinės vertės viršijamos jau pasibaigus jų pasiekimo terminui, atitinkama valstybė narė turi parengti oro kokybės planą, atitinkantį tam tikrus reikalavimus.

103 Taigi šiame plane turi būti numatytos atitinkamos priemonės, kad šios vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį, ir į jį papildomai gali būti įtrauktos specialiosios priemonės, kurias taikant siekiama apsaugoti pažeidžiamų gyventojų, įskaitant vaikus, grupes. Be to, pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą į šį planą įtraukiama bent šios direktyvos XV priedo A skirsnyje nurodyta informacija ir gali būti įtrauktos priemonės pagal šios direktyvos 24 straipsnį. Minėtas planas turi būti perduodamas Komisijai nedelsiant, bet ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tų metų, kuriais buvo užregistruotas pirmas taršos lygio viršijimas, pabaigos.

104 Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies taikymo sritis yra bendresnė, nes ji taikoma be laiko apribojimų bet kokių šioje direktyvoje nustatytų teršalų ribinių verčių viršijimo atvejais, jau suėjus jų pasiekimo terminui, nesvarbu, ar jis nustatytas minėtoje direktyvoje, ar pagal jos 22 straipsnį jį nustatė Komisija (žr. 2014 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *ClientEarth*, C-404/13, EU:C:2014:2382, 48 punktą).

105 Aiškindamas Direktyvą 96/62 Teisingumo Teismas nurodė, kad, nors valstybės narės turi diskreciją, minėtos direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatytos šios diskrecijos ribos, kuriomis galima remtis nacionaliniuose teismuose dėl priemonių, kurios turi būti numatytos veiksmų plane, atitiktis tikslui sumažinti viršijimo pavojų ir apriboti jo trukmę, atsižvelgiant į pusiausvyrą, kurią reikia užtikrinti tarp šio tikslo ir įvairių atitinkamų viešųjų bei privačių interesų (žr. 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Janecek*, C-237/07, EU:C:2008:447, 45 ir 46 punktus).

106 Kaip išvados 96 punkte pažymėjo generalinė advokatė, to paties metodo turi būti laikomasi aiškinant Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį. Todėl oro kokybės planai gali būti parengti tik remiantis pusiausvyra tarp tikslo sumažinti taršos pavojų ir įvairių atitinkamų viešųjų bei privačių interesų.

107 Taigi vien to, kad valstybė narė viršija KD_{10} koncentracijos ribines vertes, nepakanka norint konstatuoti, jog atitinkama valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalį.

108 Šiomis aplinkybėmis nagrinėjant kiekvieną atvejį atskirai reikia patikrinti, ar atitinkamos valstybės narės parengti planai atitinka minėtą nuostatą.

109 Šiuo klausimu iš Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies matyti, kad, nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją nustatyti priemones, kurių reikia imtis, vis dėlto bet kuriuo atveju jomis turi būti užtikrinama, kad ribinės vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį (2014 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *ClientEarth*, C-404/13, EU:C:2014:2382, 57 punktą).

110 Bulgarijos Respublikos teigimu, siekiant nustatyti, ar laikomasi sąlygos, kad vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį, reikia atsižvelgti į Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje numatytą dvejų metų terminą, per kurį planai būtų perduodami Komisijai pasibaigus metams, kuriais buvo užregistruotas pirmas taršos lygio viršijimas.

111 Su tokiais argumentais negalima sutikti.

- 112 Iš Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies formuluotės ir iš šios nuostatos struktūros matyti, jog įsipareigojimas, kad ribinės vertės būtų viršijamos kuo trumpesnį laikotarpį, nepriklauso nuo įsipareigojimo perduoti Komisijai planus. Todėl pagal šios direktyvos 23 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą atitinkamai valstybei narei nesuteikiama papildomo termino tam, kad ji galėtų priimti tinkamas priemones ir kad šios priemonės įsigaliotų.
- 113 Šiuo atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 78 punkto, Bulgarijos Respublika aštuonerius metus iš eilės visose zonose ir aglomeracijose nevykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir XI priedo nuostatas.
- 114 Taigi nuo 2010 m. birželio 11 d., kai pagal Direktyvos 2008/50 33 straipsnį Bulgarijos Respublika įstatymais ir kitais teisės aktais turėjo įtvirtinti nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis, ši valstybė narė pagal minėtos direktyvos 23 straipsnio 1 dalį buvo įpareigota kaip įmanoma skubiau imtis tinkamų priemonių ir jas įgyvendinti.
- 115 Vis dėlto dar 2014 m. – praėjus daugiau nei trejiems metams po Direktyvos 2008/50 perkėlimo į nacionalinę teisę termino – dienos ir metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės buvo viršytos visose šešiose Bulgarijos zonose ir aglomeracijose. Taigi ši valstybė narė, nepaisydama įsipareigojimų pagal Direktyvą 2008/50, sistemingai ir nuolat toliau viršija minėtas ribines vertes.
- 116 Be to, kaip nurodė Bulgarijos Respublika ir kaip matyti iš šio sprendimo 100 punkto, nacionalinės teisės aktai buvo iš dalies pakeisti tik 2015 m. siekiant paspartinti aplinkos oro kokybės gerinimo procesą.
- 117 Tokia situacija savaime rodo, kad, nesant būtinybės išsamiai išnagrinėti Bulgarijos Respublikos parengtų planų turinio, šiuo atveju ši valstybė narė neįgyvendino tinkamų ir veiksmingų priemonių tam, kad KD_{10} koncentracijos ribinių verčių viršijimo laikotarpį būtų galima laikyti „kuo trumpesniu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2008/50 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.
- 118 Šiomis aplinkybėmis Komisijos nurodytas antrasis kaltinimas turi būti laikomas pagrįstu.
- 119 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad:
- dėl to, kad nuo 2007 m. iki 2014 m. imtinai sistemingai ir nuolat buvo nesilaikoma dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių šiose zonose ir aglomeracijose: Sofijos (BG0001 AG), Plovdivo (BG0002 AG), Šiaurės Bulgarijoje (BG0004), Pietvakarių Bulgarijoje (BG0005) ir Pietryčių Bulgarijoje (BG0006),
 - dėl to, kad nuo 2007 m. iki 2014 m. imtinai sistemingai ir nuolat buvo nesilaikoma dienos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės Varnos zonoje (BG0003 AG), o 2007 m., 2008 m. ir nuo 2010 m. iki 2014 m. imtinai – metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės toje pačioje Varnos zonoje (BG0003 AG),
- Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2008/50 13 straipsnio 1 dalies ir XI priedo nuostatas, ir
- kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 2010 m. birželio 11 d. iki 2014 m. imtinai, kaip matyti iš to, kad visose minėtose zonose ir aglomeracijose toliau viršijamos dienos ir metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės, Bulgarijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal minėtos direktyvos 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, pirmiausia įsipareigojimo užtikrinti, kad minėtos vertės būtų viršijamos kuo trumpesnį laikotarpį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 120 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Bulgarijos Respublika iš esmės pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.
- 121 Pagal to paties reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad į bylą įstojusios valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas, Lenkijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. Bulgarijos Respublika:

- dėl to, kad nuo 2007 m. iki 2014 m. imtinai sistemingai ir nuolat buvo nesilaikoma dienos ir metinių KD_{10} koncentracijos ribinių verčių šiose zonose ir aglomeracijose: Sofijos (BG0001 AG), Plovdivo (BG0002 AG), Šiaurės Bulgarijoje (BG0004), Pietvakarių Bulgarijoje (BG0005) ir Pietryčių Bulgarijoje (BG0006),
- dėl to, kad nuo 2007 m. iki 2014 m. imtinai sistemingai ir nuolat buvo nesilaikoma dienos KD_{10} koncentracijos ribinės vertės Varnos zonoje (BG0003 AG), o 2007 m., 2008 m. ir nuo 2010 m. iki 2014 m. imtinai – metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės toje pačioje Varnos zonoje (BG0003 AG),

neįvykdė įsipareigojimų pagal 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje 13 straipsnio 1 dalį ir XI priedą, ir

- kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 2010 m. birželio 11 d. iki 2014 m. imtinai, kaip matyti iš to, kad visose minėtose zonose ir aglomeracijose toliau viršijamos dienos ir metinės KD_{10} koncentracijos ribinės vertės, neįvykdė įsipareigojimų pagal minėtos direktyvos 23 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, pirmiausia įsipareigojimo užtikrinti, kad minėtos vertės būtų viršijamos kuo trumpesnę laikotarpį.

2. Priteisti iš Bulgarijos Respublikos padengti savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.
3. Nurodyti Lenkijos Respublikai padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.